

Arbeids- og
sosialdepartementet

Offentlig tjenestepensjon: Hva skjedde egentlig i 2009, hva skjer nå og hva er forskjellen?

Roar Bergan

Pensjonsforums jubileumskonferanse 2. mars 2017

**Veldig
stor
forskjell
på
prosessene!**

Arbeids- og
sosialdepartementet

Bakteppet

Pensjonskommisjonen tilrår 13. januar 2004

- «at man i framtida går over fra brutto- til nettoordninger for offentlig tjenstepensjon»
- «endringer i folketrygden må gjelde alle»
- «stigende levealder også bør få virkning»
- «tidlig fratreden skal gi lavere årlig pensjon enn sen fratreden»
- «indekseres på tilsvarende måte som i folketrygden»

St.meld. nr. 12 (2004–2005) 10. desember 2004

- «modernisert folketrygd ... må få virkninger for de offentlige tjenstepensjonene»
- «skje i nært samarbeid med partene i arbeidslivet i offentlig sektor»
- «et offentlig utvalg som settes ned etter at Stortinget har tatt stilling til hvordan folketrygdens alderpensjon skal utformes»
- «må ligge innenfor samme økonomiske ramme som dagens tjenstepensjonsordning»

St.meld. nr. 12

(2004–2005)

Pensjonsreform – trygghet for pensjonene

Det første pensjonsforliket 26. mai 2005

«Tjenestepensjon tilsvarende to tredjedeler av sluttlønn i offentlig sektor (bruttoordninger) videreføres.

Etter at det er vedtatt en ny modell for folketrygdens alderspensjon, må de offentlige tjenestepensjonsordningene tilpasses den nye folketrygdmodellen, uten at dette svekker de offentlige tjenestepensjonene, men slik at de også omfattes av delingstall og ny indeksering.

Den endelige tilpasningen skal skje gjennom forhandlinger mellom partene i offentlig sektor»

Arbeids- og
sosialdepartementet

Offentlig tjenestepensjon 2008–2009

Noen hadde snakket sammen ...

- 2008 var året for omlegging av AFP i privat sektor
- På møtet i Kontaktutvalget 30.1. 2008 opplyste statsministeren at det ville bli invitert til et møte om videre arbeid med tjenestepensjon og AFP i offentlig sektor
- Møte 6.3.2008:
 - Bjarne Håkon Hanssen (AID) og Heidi Grande Røys (FAD) orienterte hovedorganisasjonene om det videre arbeidet med OfTP. Regjeringen tok sikte på å sette ned et partssammensatt utvalg for å utrede disse spørsmålene. Første møte før sommeren
 - Avtalte å nedsette en ekspertgruppe

Ekspertgruppe I

- Mandat: Utarbeide et kortfattet notat som skulle «beskrive problemstillinger i forbindelse med tilpasninger i AFP i offentlig sektor og offentlig tjenestepensjon»
- Notat 2.4.2008: Beskrivelse av daværende ordninger og kort omtale av alternative måter å gå videre på. Ekspertgruppa «finner det ikke naturlig å avgi en endelig tilråding om hvilket alternativ for videre prosess som bør velges»
- Bjarne Håkon Hanssen og Heidi Grande Røys hadde nytt møte med hovedorganisasjonene 3.4. der rapporten fra ekspertgruppe 1 ble presentert. LO tok til orde for at AFP burde bli tema i lønnsoppgjøret 2008. Unio var skeptiske. Ingen konklusjon

Lønnsoppgjøret 2008 – ekspertgruppe II

- Partene i staten og i KS-området sendte begge brev til AID der de ba om utredningsbistand til å vurdere AFP og OfTP
- Ny ekspertgruppe: «Ekspertgruppa skal vurdere ulike måter for hvordan en i lønnsoppgjøret 2008 kan håndtere eventuelle tilpasninger i AFP i offentlig sektor til ny folketrygd og forslaget til AFP i privat sektor»
- Rapport 19.5.2008: Ikke mulig å behandle OfTP i lønnsoppgjøret 2008. Diskuterer ulike måter å behandle AFP på, men uten å konkludere

Meklingsresultat 2008 – vedlegg til møteboka

Protokoll om «AFP i offentlig sektor og offentlig tjenestepensjon»

- AFP i offentlig sektor skal legges om som i privat sektor
- Det skulle settes ned et partssammensatt utvalg som skulle «forberede behandlingen av behandling av offentlig tjenestepensjon, og ... vurdere den endelige tilpassing og utforming av AFP i offentlig sektor i lønnsoppgjøret 2009»
- Diverse føringer på utvalgets arbeid, blant annet at det skulle være nøytrale, fleksible regler for uttak av pensjon

Protokolltilførsel fra Akademikerne

«Akademikerne er særdeles kritisk til prosessen under meklingen. Reelle diskusjoner og beslutninger tas utenfor meklingen og det innføres et forhandlingsnivå utenfor meklingsystemet hvor staten og kun én av partene på arbeidstaker-siden er til stede. Dermed settes hele meklingen til side. Dette undergraver meklingsinstituttet, partenes forhandlingsrett og riksmeklingsmannens funksjon. Akademikerne forventer at dette ikke gjentar seg»

**Ikke la Pølse-Hansen
spise opp pensjonen din!**

Ungdom for
forsvarAFP.no

Status juni 2008

- Regjeringen relativt optimistisk
 - Protokollen fra lønnsoppgjøret ga grunnlag for å tro på en god løsning i 2009
- Splittet arbeidstakerside
 - Uenighet mellom organisasjonene
 - Uenighet internt i organisasjonene

OfTP-utvalget

- Partssammensatt utvalg ledet av AID-minister Dag Terje Andersen
- Partene deltok på ledernivå
- En arbeidsgruppe skulle «forberede arbeidet i utvalget»
- Rapport 11.3.2009
 - Få klare anbefalinger
 - Fra forordet: «Rapporten illustrerer viktige problemstillinger, men er ikke et uttrykk for partenes posisjoner»
 - Alderspensjon: Beskriver fire ulike modeller, fra en ren innskuddsordning til det som ble kalt en «modifisert bruttoordning»

Etter OfTP-utvalget

- Ekstremt komplisert prosess med mange ulike grupper på ulike nivåer
- Regjeringen ønsket en løsning basert på den «ytelsesbaserte påslagsmodellen» i rapporten fra OfTP-utvalget
- Arbeidstakerne ønsket videre utredning av en «modifisert bruttoordning»
- Sammenbrudd på overtid natt til 4.6.2009:
 - «Dagens regler for offentlig tjenestepensjon (bruttoordningen) og AFP i offentlig sektor videreføres ...»

Arbeids- og
sosialdepartementet

Offentlig tjenestepensjon 2015–

Ny regjering, nye muligheter

- 23.9.2014 sa daværende arbeids- og sosialminister Robert Eriksson at det ville komme en invitasjon til å ta opp arbeidet med OfTP «når vi har fått ut julenissen» (ifølge Kommunal Rapport)
- Hovedorganisasjonene ble invitert til møte 21.5.2015:
 - Ønskelig å ta opp arbeidet
 - Starte med utredningsfase
 - Utarbeide omforent mandat for utredningen («oppdragsbeskrivelse»)
- Nytt møte 12.6.2015:
 - Enighet om at mandatet slik det da forelå kunne legges til grunn

Utredning 2015

- Mandatet forutsatte
 - Avvikle AFP som tidligpensjonsordning
 - Omlegging av alderspensjonen til nettoordning med fleksibelt uttak
- Seks møter – konstruktiv prosess
- Rapport 17.12.2015
- Statsråden møtte hovedorganisasjonene 18.2.2016
 - Bred enighet om å fortsette prosessen på grunnlag av rapporten
 - Diskusjon om hvem skulle få delta videre. Ingen konklusjon
 - ASD fikk ansvar for å utarbeide mandat og tidsplan for videre arbeid

Våren 2016

- Kontakt gjennom våren for å forankre et mandat og en tidsplan for videre arbeid
- ASD foreslo prosess med sikte på å inngå en politisk avtale om pensjon før jul

Møte 3. mai 2016

- Organisasjonene ville prosessen skulle avsluttes i lønnsoppgjøret 2017
- Regjeringen ønsket ikke det
- Brudd 3. mai 2016

Diskusjonene om endringer i offentlig tjenestepensjon brøt sammen tirsdag da arbeidsminister Anniken Hauglie (H) sa nei til arbeidstagenes krav om streikerett. Fra venstre akademikernes leder, Knut Aarbakke, LO nestleder Tor-Arne Solbakken, Unio leder Ragnhild Lied og YS-leder Jorunn Berland. Foto: Vidar Ruud / NTB scanpix

Dropper pensjonsforhandlinger

Arbeids- og
sosialdepartementet

Store forskjeller

Da og nå – store forskjeller

2008–2009:

- Stort tidspress
- Svært kompliserte prosesser
- Jens Stoltenberg + Bjarne Håkon Hanssen og Dag Terje Andersen
- Fragmentert arbeidstakerside
- Svært ulik problemforståelse
- Var aldri nær noen enighet

2015–

- Intet tidspress
- Foreløpig enkel prosess
- Erna Solberg + Robert Eriksson og Anniken Hauglie
- Arbeidstakerne opptrer samlet
- I stor grad lik problemforståelse
- ???

Arbeids- og
sosialdepartementet

Takk for oppmerksomheten